

Gazdasági folyamatok alakulása a 2008. évről benyújtott társasági adó bevallások alapján

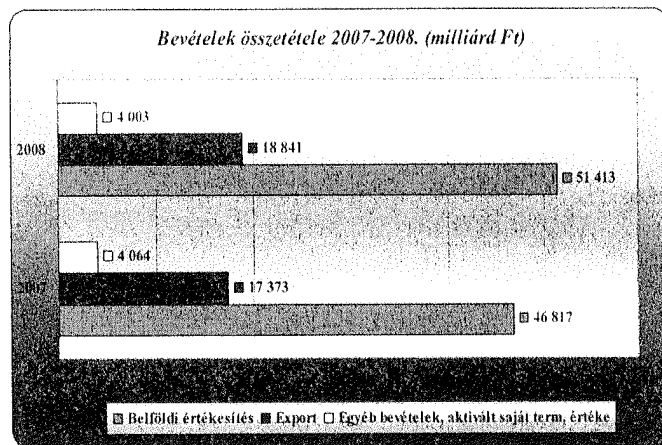
Az előző évekhez hasonlóan a társas vállalkozásoknak 2009-ban is május 31-i határidővel –ez évben június 2-i határral– kellett beadniuk társasági adóbevallásukat. A társasági adóbevallásból készült Gyorsjelentésben 2008. adóévről a kettős és egyszeres könyvvizetést választó adózóktól több mint 348,4 ezer darab bevallás került összesítésre. A kettős könyvvitelt vezető, naptári évvel azonosan működő társas vállalkozások által beadott és feldolgozott 343,8 ezer darab bevallás részesedése – a bázisához képest 0,5 százalékpontos növekmény mellett – elérte a 98,5%-ot.

Az egyszeres könyvvitelt vezető részesedése 1,3%-os, míg az eltérő üzleti éves bevallások részaránya mindössze 0,2%. A számadatokból látható, hogy a naptári évvel azonos üzleti évben működő kettős könyvvitelt vezető társaságok szerepe meghatározó, ezért a továbbiakban az elemzések ezen adózói körre vonatkoznak. A bevallásokban szereplő adatokból a gazdasági teljesítmények és az eredményt befolyásoló tényezők illetve az adóelszámolás kerül kiemelésre. Jelen cikk a fontosabb gazdasági teljesítmények jellemzőit nemzetgazdasági és ágazati szinten is bemutatja. Megjegyezni kívánjuk, hogy az összesítéseknél a bevallások ágazati összetétele a TEÁOR 2008. alapján történt.

A TEÁOR 2008. ágazati besorolás a TEÁOR 2003. besoroláshoz képest részletesebb tagolást jelentett az ágazatoknál, amely a vállalkozások korábbi években meglévő részesedéseire is hatást gyakorolt.

Bevételek alakulása

A társas gazdálkodók **összes bevétele 2008. évben 74 256,8 milliárd Ft, 8,8%-kal több**, mint az előző évben. A bevételek 94,6%-át a nettó árbevétel teszi ki, az egyéb bevételek és aktivált saját teljesítmé-

nyek értéke mindössze 5,4%-ot képvisel hasonlóan az előző évek arányaihoz.

A folyóáron számított **nettó árbevétel 70 254 milliárd Ft**, az éves inflációt meghaladóan 6 063,4 milliárd Ft-tal emelkedett.

A **belföldi értékesítésből származó bevétel 51 413 milliárd Ft**, 9,8%-kal bővült, a nettó árbevétel több mint 73%-át ebben a relációban érték el a gazdasági társaságok.

Exportból 18 840,6 milliárd Ft-ot realizáltak a társasági adóbevallásra kötelezett adózók, mely 8,4%-kal haladja meg a 2007. évi 17 373,3 milliárd Ft-ot.

A korábbi években a külpiazi értékesítés dinamikája meghaladta a belföldi értékesítés növekedési ütemét, mely a 2008. évi bevallások alapján megfordult. 2008. évben a belföldi értékesítésből származó bevétel dinamikája 1,4 százalékponttal export növekedése felett alakult.

Az exportáló vállalkozások száma 2008. évben – a külpiacon realizált bevétel növekménye alatti mértékben – **3,4%-kal növekedett**, 26 030 adóalany bevallásában szerepelt (2007. évben 25 172 vállalkozás) ilyen jogcímen bevétel. Az exportálók számának kisebb mértékű bővülése és a bevételek ezt meghaladó növekedésének hatására, **az egy adózóra jutó külpiazi értékesítés összege 2008. évben 723,8 millió Ft, szemben a 2007. évi 690,2 millió Ft-tal.**

A nemzetgazdasági összes nettó árbevételen belül az egyes nemzetgazdasági ágak által képviselt arány jelentősen nem változott a bázisévhez képest.

Valamennyi nemzetgazdasági ágban – kivéve az építőipart és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazatot – a bázisévét meghaladó nettó árbevétel került a bevallásokban kimutatásra. Az export esetén a mezőgazdaság, pénzügyi biztosítási tevékenység az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, illetve az adminisztratív és szolgáltató tevékenység ágazatba tartozó gazdálkodók realizáltak kevesebb bevételt, mint 2007. évben.

A két vezető nemzetgazdasági ág a **feldolgozóipar, és a kereskedelem nettó árbevétele nemzetgazdasági átlagon alul emelkedett, mely részesedésük csökkenését eredményezte.** Ennek ellenére továbbra is a legmagasabb súllyal (a feldolgozóipar 30,9%, míg a kereskedelem 30,1%) bírnak a nettó árbevételen belül.

A **feldolgozóipari export** növekménye 3 százalékponttal elmaradt az országos emelkedéstől, így 2008. évben az export 67,3%-át realizálták, a 2007. évi 69,2%-kal szemben. A **kereskedelem** külpiaci pozíciói javultak, 2008. évben 3 427,5 milliárd Ft került az országhatáron kívülre, körükben átlagon felül (12,4%) bővült a kivitel értéke.

1. számú táblázat: A nettó árbevétel és az export ágazati megoszlása 2007-2008.

Nemzetgazdasági ág	Nettó árbevétel milliárd Ft					Export milliárd Ft				
	2007	Megoszlás %-a	2008	Megoszlás %-a	Változás %-a 2008/2007	2007	Megoszlás %-a	2008	Megoszlás %-a	Változás %-a 2008/2007
Mező- és erdőgazdálkodás	1 285,3	2,0%	1 348,1	1,9%	104,9%	119,6	0,7%	119,0	0,6%	99,5%
Bányászat	160,6	0,3%	246,9	0,4%	153,8%	54,4	0,3%	101,8	0,5%	187,0%
Feldolgozóipar összesen	20 190,3	31,5%	21 702,7	30,9%	107,5%	12 021,2	69,2%	12 675,5	67,3%	105,4%
Vill. energia, gáz, gőzellát., légkon.	3 991,4	6,2%	4 822,7	6,9%	120,8%	218,4	1,3%	310,8	1,6%	142,3%
Vízellátás, szennyvízkezel., hulladék-g.	490,2	0,8%	519,9	0,7%	106,0%	35,5	0,2%	51,3	0,3%	144,4%
Építőipar	3 692,3	5,8%	3 682,0	5,1%	97,0%	119,6	0,7%	144,0	0,8%	120,4%
Kereskedelem	20 350,1	31,7%	21 146,7	30,1%	103,9%	3 049,0	17,5%	3 427,5	18,2%	112,4%
Szállítás, raktározás	2 967,0	4,6%	3 198,0	4,6%	107,8%	567,4	3,3%	604,8	3,2%	106,6%
Szolgáltatás és vendéglátás	562,1	0,9%	606,9	0,9%	108,3%	7,1	0,0%	29,3	0,2%	413,8%
Információ, kommunikáció	2 517,9	3,9%	2 615,3	3,7%	103,9%	509,6	2,9%	536,7	2,9%	105,7%
Pénzügyi, biztosítási tev.	1 934,3	3,0%	3 800,4	5,4%	196,5%	104,0	0,6%	84,7	0,4%	81,5%
Ingatl. ügyl. gazd. szolg.	1 770,5	2,8%	1 762,2	2,5%	99,5%	52,4	0,3%	45,3	0,2%	86,4%
Szakmai, tud. műszaki tev.	1 876,7	2,9%	2 292,7	3,3%	122,2%	288,8	1,7%	558,0	3,0%	193,2%
Adminisztratív és szolg. Tev.	1 526,9	2,4%	1 653,3	2,4%	108,3%	209,8	1,2%	129,4	0,7%	61,7%
Egyéb	875,0	1,4%	954,3	1,4%	109,1%	16,6	0,1%	20,4	0,1%	123,3%
Összesen	64 190,5	100,0%	70 254,0	100,0%	109,4%	17 373,3	100,0%	18 840,6	100,0%	108,4%
Összesen pénzügyi, biztosítási tev. nélkül	62 256,2		66 453,7		106,7%	17 269,4		18 755,9		108,6%

A **feldolgozóiparon belül a nettó árbevételből továbbra is a gépipar teljesítménye a meghatározó, részesedése 45,3%,** annak ellenére, hogy 2007-hez viszonyítva a nettó árbevételük növekménye nem érte feldolgozóipari dinamikát.

Nettó árbevételük közel 85%-a külpiaci értékesítésből származott, így a **feldolgozóipari export** – előző évhez

viszonyítva 1 százalékponttal kevesebb – 65,7%-át a gépipari vállalkozások realizálták.

A vegyipari vállalkozások feldolgozóiparon belüli részesedése mind a nettó árbevétel, mind az export vonatkozásában dinamikus emelkedett. Mindkét kategóriában az országos illetve feldolgozóipari növekményt meghaladó bővülésről adtak számot bevallásaikban. A nettó árbevétel növekmény (497,8 milliárd Ft) közel 30%-a határon kívüli értékesítésből származott, és 70%-a belföldi viszonylatban realizálódott.

Az élelmiszer és dohányipar a vállalkozások számának csökkenése ellenére dinamikus fejlődött, melynek eredményeként részesedése mind a belföldi, mind az export bevételekből növekedett. Ennek ellenére ebben a vállalkozói rétegben a belföldi értékesítés a meghatározó, közel 78%-os. A fémalapanyag gyártás, és fémfeldolgozás feldolgozóiparon belüli részesedése mindkét relációban emelkedett, 2008. évi nettó árbevételének megközelítőleg 55%-a kivitelből származott, 13,1%-os dinamika mellett.

A 2008. adóévet a textil és bőripari vállalkozások zárták a legrosszabbul, nettó árbevételük a bázis-évi 84%-ára, exportjuk a 2007. évi 80%-ára esett

viszsa. Ezt a teljesítményt 265 adózóval kevesebb 3 131 adóalany realizálta.

Költségek és ráfordítások alakulása

A költségek és ráfordítások 2008. évi összege 70 784,2 milliárd Ft, mely – a bevételek növekedési ütemétől 1,4 százalékponttal elmaradva – 7,4%-kal emelkedett a bázishoz képest.

2. számú táblázat: Költségek és ráfordítások költségnemek szerinti alakulása 2007-2008. év

Megnevezés	2007		2008		Változás %-a 2008/2007
	milliárd Ft	megoszlás	milliárd Ft	megoszlás	
Anyagjellegű ráfordítások	51 941,7	78,8%	55 599,6	78,5%	107,0%
Személyi jellegű ráfordítások	6 462,9	9,8%	6 854,4	9,7%	106,1%
Értékcsökkenési leírás	2 366,3	3,6%	2 485,9	3,5%	105,1%
Egyéb ráfordítás	5 139,2	7,8%	5 844,4	8,3%	113,7%
Összesen	65 910,1	100%	70 784,3	100%	107,4%

A költségszerkezetet tekintve a ráfordítások között továbbra is a legnagyobb részarányt az anyagjellegű ráfordítások képezik, a 2007. évi értékhez képest 7%-os növekmény mellett.

Kiugró, közel 14%-kal több egyéb ráfordítást számoltak el a vállalkozók 2008-ban, melynek 21%-a adójellegű ráfordításként került kimutatásra.

A személyi jellegű ráfordítások és az értékcsökkenési leírás részaránya kissé csökkent, a kettő együtt a 2007. évi 13,4%-ról 13,2%-ra mérséklődött.

3.sz. táblázat: Ráfordítások ágazatonkénti alakulása 2007-2008. év (milliárd Ft)

Ágazat	Költségek és ráfordítások összesen				Változás %-a 2008/2007
	2007	Megoszlás %-a	2008	Megoszlás %-a	
Mező- és erdőgazdálkodás	1 487,2	2,3%	1 570,1	2,2%	105,6%
Bányászat	182,0	0,3%	229,3	0,3%	126,0%
Feldolgozóipar összesen	19 778,5	30,0%	21 447,9	30,3%	108,4%
Vill.energia, gáz, gőzellát, légkon.	4 128,2	6,3%	4 720,7	6,7%	114,4%
Vízellátás, szennyvízkezel. hulladék-g.	523,1	0,8%	563,9	0,8%	107,8%
Építőipar	3 652,1	5,5%	3 555,7	5,0%	97,4%
Kereskedelem	20 405,6	31,0%	21 292,8	30,1%	104,3%
Szállítás raktározás	3 228,6	4,9%	3 603,2	5,1%	111,6%
Szolgáltatás és vendéglátás	584,6	0,9%	643,8	0,9%	110,1%
Információ, kommunikáció	2 415,1	3,7%	2 500,5	3,5%	103,5%
Pénzügyi, biztosítási tev.	3 381,5	5,1%	4 003,4	5,7%	118,4%
Ingatl. ügyl. gazd. szolg.	1 829,0	2,8%	1 814,0	2,6%	99,2%
Szakmai, tud. műszaki tev.	1 857,8	2,8%	2 259,5	3,2%	121,6%
Adminisztratív és szolg. Tev.	1 502,5	2,3%	1 541,6	2,2%	102,6%
Egyéb	954,0	1,4%	1 037,7	1,5%	108,8%
Összesen	65 910,0	100,0%	70 784,2	100,0%	107,4%
Összesen pénzügyi, biztosítási tev. nélkül	62 528,5	94,9%	66 780,8	94,3%	106,8%

A nemzetgazdasági ágazatok között – a nettó árbevételhez hasonlóan – a feldolgozóipar részesedik a legnagyobb ráfordítási értékkel, 30,3%-kal, azonban az általuk elszámolt költségek és ráfordítások növekménye meghaladta a bevételek emelkedését.

A kereskedelem a költségekből és ráfordításokból (a nettó árbevétellel azonosan) 30,1%-os súlyt képviselt, 4,3%-os dinamika mellett.

ható, ahol a ráfordítások növekménye (18,4%) 48,1 százalékponttal elmaradt a bevételek emelkedésétől. Ennek hatására a pénzügyi biztosítási tevékenység nélküli ágazatokban már nem mondható el, hogy a költségek és ráfordítások dinamikája alatta maradt a bevételek növekményének, mely az üzemi eredményesség javulását eredményezné.

A mezőgazdaságban a bevételek költségeket meghaladó dinamikája pozitívan értékelhető, hasonlóan az építőiparhoz, amely ágazatnak a költségei bázisszint alatt maradtak ugyan, de a bevételek visszaesése alacsonyabb mértékű, mint a költségek, ráfordítások csökkenése.

A feldolgozóiparon belül a textil és bőripar, valamint a fa, papír és nyomdaipar kivételével – ahol bázisszint alatti – minden ágazatban a 2007. évet meghaladóan számoltak el ráfordítást.

A fémalapanyag gyártás, fémfeldolgozás kivételével valamennyi feldolgozóipari ágazatban a nettó árbevétel növekményét meghaladóan számoltak el a vállalkozások költséget és ráfordítást.

A bevételekben tájékoztató adatként megjelenik a társas cégek által foglalkoztatottak száma, mely a sze-

mélyi jellegű ráfordítással, illetve ezen belül a bér-költséggel összekapcsolva képet ad a munkavállalók jövedelmi helyzetéről.

A teljes adózói körre vonatkozóan a foglalkoztatottak száma 2 229 243 fő, mely 28 605 fővel maradt el a 2007. évi bevallásokban szereplő alkalmazotti létszámtól.

A személyi jellegű ráfordítások dinamikája, – korábban már táblázatban bemutatunk – és az alkalmazottak létszámának változása együttesen 7,6%-os átlag személyi jellegű ráfordítás növekményt eredményezett. Az egy főre jutó személyi jellegű ráfordítások összege 2 862 ezer Ft-ról 3 075 ezer Ft-ra nőtt. A pénzügyi, biztosítási ágazat nélküli nemzetgazdasági szintű 1 főre jutó személyi jellegű ráfordítás dinamikája magasabb ugyan, mint a teljes adózói kör átlagának emelkedése, ennek ellenére a fajlagosuk alacsonyabb, 2 942 ezer Ft/fő, a 2007. évi 2 734 ezer Ft/fővel szemben.

Az információ, kommunikáció ágazatot kivéve az átlagos személyi jellegű kifizetések összege valamennyi ágazatban magasabb volt, mint 2007. év-

ben, ugyanakkor az elmaradás ellenére ebben az ágazatban így is a nemzetgazdasági átlagtól 63%-kal magasabb az 1 főre jutó személyi jellegű ráfordítás.

A legmagasabb 1 főre jutó személyi jellegű ráfordítást a pénzügyi, biztosítási ágazat - növekvő

alkalmazott szám és növekvő ráfordítás mellett – vallotta, átlagosan 6 919 ezer Ft-ot, ezt követték a villamosenergia, gáz, gőz ellátás, légkondicionálással foglalkozó társas cégek, majd a feldolgozóiparon belül a vegyipar.

Legalacsonyabb személyi jellegű ráfordítás a textil-, bőripar ágazatban mérhető, átlaga 1 693 ezer Ft/fő, illetve a szolgáltatás vendéglátás ágazat foglalkozottjai után a társas cégek átlagosan 1 707 ezer Ft-ot szá-

moltak el személyi jellegű ráfordításként. A kereskedelem és építőipar vállalkozói kevesebb munkaerőt alkalmaztak, ugyanakkor a részükre juttatott személyi jellegű ráfordítás 2,8%-kal, illetve 4%-kal meghaladta a 2007. évet. E kettő együttes hatása az átlagos személyi jellegű ráfordításokban is megjelenik. A kereskedelemben az 1 főre jutó személyi jellegű ráfordítás 2 637 eFt, (6,9%-os dinamika mellett), míg az építőiparban kimutatott átlagos személyi jellegű ráfordítás növekedése 2,1 százalékponttal meghaladta az országos dinamikát, elérte a 2 417 ezer Ft-ot.

A személyi jellegű ráfordításokon belül meghatározó bérköltség átlaga nemzetgazdasági szinten 1 998 ezer Ft, az előző évi 1 861 ezer Ft-tal szemben. Az átlagos bérköltség a személyi jellegű ráfordítás átlagától közel 35%-kal alacsonyabb, ágazatonként hasonló képet mutat.

Átlaghér szintjén a legkevesebbet a szolgáltatás, vendéglátás alkalmazottjaira költöttek, a második legalacsonyabb nemzetgazdasági ág a mezőgazdaság 1 529 ezer Ft átlagos bérköltséggel. A 4. sz. táblázat szemlélteti a nemzetgazdasági ágankénti átlagos bérköltséget, illetve azok országos átlagtól való eltérését.

4. sz. táblázat: Átlagos bérköltség alakulása ágazatonként 2007-2008. (ezer Ft/fő)

Ágazat	1 főre jutó bérköltség ezer Ft/fő				
	2007	Átlagtól való eltérés %	2008	Átlagtól való eltérés %	2008/2007 %
Mező- és erdőgazdálkodás	1 436	77,2%	1 529	76,5%	106,5%
Bányászat	2 559	137,5%	2 984	149,4%	116,6%
Feldolgozóipar összesen	1 934	104,0%	2 108	105,5%	109,0%
Vill.energia, gáz, gőzellát, légkon.	3 710	199,4%	4 054	202,9%	109,3%
Vízellátás, szennyvízkezel. hulladékig.	1 962	105,5%	2 126	106,4%	108,3%
Építőipar	1 437	77,2%	1 565	78,3%	108,9%
Kereskedelem	1 617	86,9%	1 724	86,3%	106,6%
Szállítás raktározás	2 033	109,3%	2 143	107,3%	105,4%
Szolgáltatás és vendéglátás	1 122	60,3%	1 155	57,8%	102,9%
Információ, kommunikáció	3 220	173,0%	3 203	160,3%	99,5%
Pénzügyi, biztosítási tev.	4 331	232,0%	4 522	226,3%	104,4%
Ingatl. ügyl. gazd. szolg.	1 476	79,3%	1 621	81,1%	109,8%
Szakmai, tud. műszaki tev.	2 031	109,1%	2 048	102,5%	100,9%
Adminisztratív és szolg. Tev.	1 324	71,1%	1 412	70,7%	106,7%
Egyéb	1 386	74,5%	1 551	77,6%	111,9%
Összesen	1 861		1 998		107,4%
Összesen pénzügyi, biztosítási tev. nélkül	1 778	95,6%	1 910	95,6%	107,4%

Az adózás előtti eredmény és összetevőinek alakulása

2008. évben 5 034,1 milliárd Ft üzemi nyereség, 1 561,5 milliárd Ft üzemi veszteség, melynek egyenlegeként 3 472,6 milliárd Ft üzemi eredmény képződött, ami jelentősen 39,1%-kal magasabb, mint az előző évben, ami azt vetíti előre, hogy a termelés gazdasági eredménye

rendkívüli mértékben növekedett. Az üzemi eredmény javulásához hozzájárult, hogy a költségek és ráfordítások növekménye elmaradt a bevételek dinamikájától.

5. sz. táblázat: Az adózás előtti eredmény összetevőinek alakulása 2007-2008 (milliárd Ft)

Megnevezés	Eredmény összetevői (milliárd Ft)		
	2007	2008	2008/2007 %
Üzemi nyereség	4 098,4	5 034,1	123%
Üzemi veszteség	-1 602,1	-1 561,5	97%
Üzemi eredmény	2 496,3	3 472,6	139,1%
Pénzügyi nyereség	2 671,6	2 022,0	76%
Pénzügyi veszteség	-805,6	-2 824,8	351%
Pénzügyi eredmény	1 866,0	-802,8	
Rendkívüli nyereség	752,5	203,2	27%
Rendkívüli veszteség	-139,2	-249,2	179%
Rendkívüli eredmény	613,3	-46,0	
Adózás előtti nyereség	5 996,2	5 043,0	84%
Adózás előtti veszteség	-1 013,4	-2 413,4	238%
Adózás előtti eredmény	4 982,8	2 629,6	52,8%

A kettős könyvvitelt vezető társaságok szokásos vállalkozási eredményét alakító másik tényező a pénzügyi műveletek eredménye. **A pénzügyi műveletek eredménye a korábbi évekkel ellentétben drasztikusan visszaesett a 2008. évben, 802,8 milliárd Ft veszteséget mutattak ki az adózók az előző évi 1 866 milliárd Ft nyereséggel szemben.** A pénzügyi műveletek negatív egyenlegéhez hozzájárult a ráfordítások közel kétszeres növekedése, mely 3 435,9 milliárd Ft-ról 6 699,4 milliárd Ft-ra nőtt a két év között. A bevételek összege a 2007. évi 5 301,9 milliárd Ft-ról 5 896,6 milliárd Ft-ra emelkedett. A pénzügyi műveleteket befolyásoló tényezők közül a kapott és adott kamatok és kamattellegű bevételek és ráfordítások egyenlege 2008. évben 1 038,2 milliárd Ft-tal rontotta az eredményt (2007. évben 10,6 milliárd Ft-tal). **A pénzügyi műveletek negatív eredménye a bevallások alapján nem elsősorban a pénzügyi szektorban, hanem a termelő szférában mutatható ki.** A pénzügyi tevékenységet végző vállalkozások körében az előző évi eredmény kevesebb, mint egyötöde realizálódott, de még 2008. évben is pozitív összeget számoltak el (283,9 milliárd Ft-ot).

Hasonlóan a pénzügyi eredményhez, 2008. évben a rendkívüli eredmény is ellentétes irányba változott, az előző évben realizált 613,3 milliárd Ft nyereséggel szemben 46 milliárd Ft veszteséggel teljesült. A rendkívüli nyereség 203,2 mil-

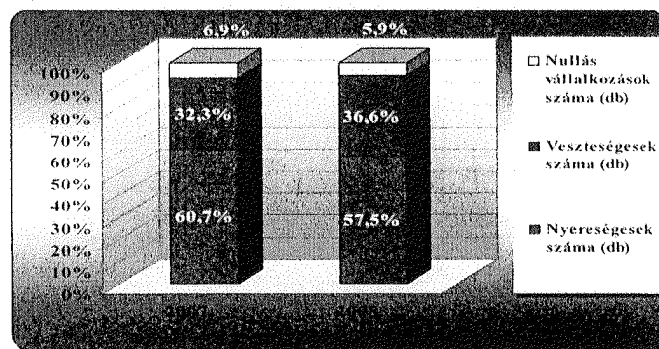
liárd Ft-ra csökkent a 2007. évi 752,5 milliárd Ft-ról, a rendkívüli veszteség 110 milliárd Ft-tal meghaladta a bázisévi 139,2 milliárd Ft-ot. A rendkívüli eredményt befolyásoló tényezők közül a 2007. évben kiemelt jelentőségű (113 mil-

liárd Ft) visszafizetés nélkül kapott és adott támogatás egyenlege 2008. évben már csak elenyésző mértékben változtatta a rendkívüli eredményt. Ugyanakkor 2007. évben a rendkívüli bevételek és ráfordítások között a gazdasági társaságokba bevitt vagyontárgyak nyilvántartási értékeként 370 milliárd Ft javította a rendkívüli eredményt, amely

az egyes iparágak (energetika és a vasúti közlekedési szektor) jogszabályi kötelezettségen alapuló szerkezetátalakításból adódott.

A pénzügyi és rendkívüli eredmény jelentős, több mint 3 328 milliárd Ft-os csökkenését nem tudta ellensúlyozni az üzemi eredmény 39,1%-os növekedése, így a társas vállalkozások 5 043 milliárd Ft nyereség és 2 413,4 milliárd Ft veszteség mellett 2008. évben az előző évi adózás előtti eredmény alig több mint felét realizálták, 2 629,6 milliárd Ft értékben.

Vállalkozások számának jövedelempozíciók szerinti alakulása 2007-2008.

2008. évben az adózás előtti eredmény alapján a vállalkozások száma a veszteséges adózók felé tolódott, sőt a nulla eredményt elérők száma is csökkent, mely szintén negatívan értékelhető.

A nyereséges vállalkozások száma 5,5%-kal visszaesett, szám szerint 197 659 vállalkozás tartozott e kategóriába, szemben a 2007. évi 209 152 adóalanyal. Ez a visszaesés a jövedelem pozíción belüli részese-
désük 3,2 százalékpontos csökkenését eredményezte.

A veszteségesek száma 13,1%-kal közel 126 ezerre emelkedett, míg a nulla eredményt valló vállalkozások száma 15,3 %-kal csökkent. A nyereséges és nullás társas cégek számának csökkenése jövedelem pozíción belüli részesedésük mérséklődést eredményezte, ezáltal a veszteségesek súlya - 4,3 százalékpont növekmény mellett - 36,6%-ra bővült.

Az adózás előtti nyereség és veszteség, illetve az azt kimutató vállalkozások számának dinamikáját az előzőekben szemléltettük. Az 1 adózóra jutó nyereség 11%-os csökkenés mellett 25,5 millió Ft, míg az átlagos veszteség a 2007. évben kimutatott összeg (9,1 millió Ft) több mint 2,1-szeresére 19,2 millió Ft-ra növekedett.

adózás előtti eredmény 2007. évben minden feldolgozóipari ágazatban pozitív volt, mely 2008. évben – a vegyipar kivételével, ahol 137 milliárd Ft adózás előtti veszteség realizálódott – megmaradt, de jelentős mértékben (808 milliárd Ft-tal) visszaesett.

A legnagyobb mértékű eredmény romlást a kereskedelem könyvelhette el, a 2007. évi 569,4 milliárd Ft-tal szemben a tárgyévben mindössze 21,6 milliárd Ft-ot mutattak ki.

Bázisszint feletti eredményt realizáltak a mezőgazdaságban, közel 25%-kal többet, a bányászat ágazat több mint 30%-kal magasabb eredménye 37,6 milliárd Ft, mely az országos eredményből 1,4%-os súlynak felelt meg. Az infor-

6. sz. táblázat: Az adózás előtti nyereség, veszteség ágazatonkénti alakulása 2007-2008. év

Ágazat	Adózás előtti nyereség (milliárd Ft)			Változás %-a 2008/2007	Adózás előtti veszteség (milliárd Ft)			Változás %-a 2008/2007
	2007	Megosztás %-a	2008	Megosztás %-a	2007	Megosztás %-a	2008	Megosztás %-a
Mező- és erdőgazdálkodás	94,5	1,6%	109,6	2,2%	-26,0	2,6%	-24,1	1,0%
Bányászat	33,8	0,6%	50,6	1,0%	-5,0	0,5%	-13,1	0,5%
Feldolgozóipar összesen	1 446,3	24,1%	1 013,0	20,1%	-249,8	24,6%	-624,5	26,9%
Vill. energia, gáz, gőzellát., légkon.	621,5	10,4%	244,4	4,8%	-17,9	1,8%	-39,2	1,6%
Vízellátás, szennyvízkezel., hulladékgy.	35,2	0,6%	34,3	0,7%	-6,1	0,6%	-10,4	0,4%
Építőipar	104,1	3,1%	195,3	3,9%	-81,8	8,1%	-98,0	4,1%
Kereskedelem	737,5	12,3%	560,0	11,1%	-168,1	16,6%	-538,4	22,3%
Szállítás, raktározás	159,9	2,7%	203,0	4,0%	-50,2	5,0%	-105,8	4,4%
Szolgáltatás és vendéglátás	31,1	0,5%	23,5	0,5%	-28,2	2,8%	-49,8	2,1%
Információ, kommunikáció	309,0	5,2%	353,4	7,0%	-34,6	3,4%	-39,8	1,6%
Pénzügyi, biztosítási tev.	1 222,4	20,4%	1 328,5	26,3%	-56,6	5,6%	-307,4	12,7%
Ingatlan. ügyl. gazd. szolg.	254,2	4,2%	218,7	4,3%	-148,5	14,7%	-304,9	12,6%
Szakmai, tud. műszaki tev.	436,8	7,3%	339,7	6,7%	-83,3	8,2%	-99,2	4,1%
Adminisztratív és szolg. Tev.	345,6	5,8%	278,0	5,5%	-29,6	2,9%	-123,4	5,1%
Egyéb	84,3	1,4%	91,0	1,8%	-27,7	2,7%	-35,3	1,5%
Összesen	5 996,2	100,0%	5 043,0	100,0%	-1 013,4	100,0%	-2 413,4	100,0%
Összesen pénzügyi, biztosítási tev. nélkül	4 773,8	79,6%	3 714,5	73,7%	-956,9	94,4%	-2 105,9	87,3%

A 6. sz. táblázatban szereplő nyereség és veszteség egyenlegeként kimutatott adózás előtti eredmény ágazati szinten jelentős eltéréseket mutat. 2007. évet minden ágazat egyenlegében pozitív adózás előtti eredménnyel zárta, ami 2008. évet tekintve nem mondható el, mivel a szolgáltatás és vendéglátás, valamint az ingatlan-ügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazat negatívummal zárta az adóévet.

Az adózás előtti eredmény közel 39%-a a pénzügyi, biztosítási ágazatban realizálódott, attól eltekintve, hogy körükben is eredmény csökkenés volt kimutatható. A korábbi évekkal ellentétben, ahol a feldolgozóipar részesedése volt a meghatározó, 2008. évben a feldolgozóiparhoz tartozó vállalkozások eredménye közel kétharmaddal csökkent, így nemzetgazdaságon belüli részesedésük 14,8%-ra mérséklődött. Az

máció, kommunikáció ágazat is növelni tudta adózás előtti eredményét, pozitívuma 313,6 milliárd Ft, közel 12%-os részesedés mellett.

A többi ágazat 2007. évtől alacsonyabb adózás előtti eredményt realizált, mely a későbbiekben részletezett adófizetési kötelezettségekre is negatívan hatott.

Adózás előtti eredményt módosító tényezők

A 2008-as évben adózás előtti eredményt csökkentő tételként közel 2 %-kal kevesebbet számoltak a társas vállalkozások, mint a bázisévben. Ezzel ellentétben a növelő tételek összege – 15%-os dinamika mellett – 4 571,8 milliárd Ft-tal módosította az adózás előtti eredményt.

Az adózás előtti eredményt módosító tételek figyelembevételével 2 798,6 milliárd Ft pozitív adóalap keletke-

7. számú táblázat: Adózás előtti eredmény, adóalap, korrekciók és az adófizetési kötelezettség alakulása 2007-2008. év

Megnevezés	2007	2008	Változás 2008/2007
	milliárd Ft	milliárd Ft	%
Adózás előtti nyereség	5 996,2	5 043,0	84,1%
Nyereségek száma (db)	209 152	197 659	94,5%
Adózás előtti veszteség	-1 013,4	-2 413,4	238,1%
Veszteségek száma (db)	111 315	125 953	113,2%
Nulla eredményt vallók száma (db)	23 925	20 251	84,6%
Adózás előtti eredmény (egyenleg)	4 982,8	2 629,6	52,8%
Adózás előtti eredményt csökkentő tételek	6 471,7	6 353,6	98,2%
Adózás előtti eredményt növelő tételek	3 974,5	4 571,8	115,0%
Pozitív adóalap	3 409,2	2 798,6	82,1%
Számított adó	543,4	442,5	81,4%
Adókedvezmények	97,6	67,3	69,0%
Adómentesség, visszatartott adó	2,3	1,8	78,3%
Fizetendő adó	443,5	373,4	84,2%
Átlagos adóterhelés %-a (fizetendő adó/pozitív adóalap)	13,01	13,34	102,6%

zett, mely közel 18%-kal elmaradt a 2007. évben kimutatott értéktől. A pozitív adóalap után számított adó 442,5 milliárd Ft, melyet a kedvezmények, mentesség és visszatartott adó 69,1 milliárd Ft-tal csökkentett. Az adókedvezmények összege 31%-kal maradt el a 2007. évben elszámolt 97,6 milliárd Ft-tól. A nemzetgazdasági szintű adókedvezmény 85%-át a feldolgozóiparban érvényesítették, ezen belül legnagyobb hányadban a gépipari vállalkozások 42,6 milliárd Ft összegben, az összes kedvezmény 63,3%-a ebben a körben került igénybevételre. Másodikként, közel 13%-ban a vegyipar részesedett. A vegyipar részesedése előző évhez képest jelentősen 47%-ot meghaladóan csökkent lejáró adókedvezmények miatt. A legalább 10 milliárd Ft termelő beruházás után igénybe vehető adókedvezmény esetében 44,7 milliárd Ft-ot 11 vállalkozás, illetve az elmaradt térségben elszámolható legalább 3 milliárd Ft értékű, termelő beruházás kedvezménye jogcímén 5,9 milliárd Ft-ot 10 vállalkozás számolt el. Legtöbbször (4 902 vállalkozás) a kis- és középvállalkozások kamatkedvezményének jogcímén csökkentették társasági adójukat, összességében 2,7 milliárd Ft-tal.

Jövedelem- (nyereség-) minimum

A 343,8 ezret meghaladó számú adózó 17%-ának, azaz 58 ezer adózónak nem kellett alkalmaznia a törvény erejénél fogva a jövedelem-(nyereség-) minimum szabályt. 50%, azaz közel 172 ezer adózó a megfelelő gazdasági mutatói miatt nem al-

kalmazta a rendelkezést. Az összes beérkezett adóbevallás 32%-ában, azonban a jövedelem-(nyereség-) minimum alapján kellett az adóalapot meghatározni, így az adóalap +87,2 milliárd Ft-ra változott, az eredetileg bevallott 626,3 milliárd Ft veszteséggel szemben. Az adózók közül alig 1% döntött úgy, hogy vállalja a nyilatkozattételt és adóalapját főszabály szerint alapítja meg, az általuk beadott

bevallásokban 1 194,1 milliárd Ft veszteség jelent meg.

Társasági adó és különadó

Az adókedvezmények, az adómentesség és a visszatartott adó figyelembe vétele után 373,4 milliárd Ft társasági adó fizetési kötelezettség keletkezett, 15,8%-kal kevesebb, mint a 2007. évi bevallásokban. Ezt az adókötelezettséget közel 45 ezerrel több, 240,7 ezer adózó mutatta ki bevallásában.

Az eredményes vállalkozások bevallásaiban szereplő pozitív különadó alap 2008. évben 3 356,1 milliárd Ft, közel 18%-kal elmaradt a 2007. évi összegtől. Az ezt terhelő adókötelezettség 134,1 milliárd Ft szemben a 2007. évi bevallásokban szereplő 162,6 milliárd Ft-tal. Különadó fizetési kötelezettség 186,7 ezer társas vállalkozás bevallásaiban szerepelt, bázisévben megközelítőleg 196 ezer cégnek kellett ilyen adónemben a költségvetésbe befizetnie.

Az egyes nemzetgazdasági ágak közül a 2008. évre fizetendő társasági adóhoz legnagyobb részben a pénzügyi, biztosítási ágazat járult hozzá, ezt követően a feldolgozóipar, melynek részesedése 17,2%-os. A különadó kötelezettség 26%-a a feldolgozóiparhoz kapcsolódott, míg bázisévben ez az arány 30,7%. Mind a társasági adó kötelezettség, mind a különadó kötelezettség tekintetében a nemzetgazdasági dinamikától kedvezőbben alakult a kereskedelemben mért 2007. évhez történő visszaesés, így e két adónemben közel 80 milliárd Ft-tal járultak hozzá a költségvetés bevételeihez.

8. sz. táblázat: Társasági adóalap, különadó alap, társasági adó, különadó kötelezettség alakulása ágazatonként 2007-2008. év

Ágazat	Pozitív adóalap			Társasági adó kötelezettség			Pozitív különadó alap			Különadó kötelezettség		
	2007	2008	2008/2007	2007	2008	2008/2007	2007	2008	2008/2007	2007	2008	2008/2007
Mező- és erdőgazdálkodás	56,4	56,6	100,4%	8,9	8,7	97,3%	34,7	39,1	112,9%	1,4	1,6	112,9%
Bányászat	8,1	10,2	126,7%	1,3	1,6	125,9%	12,2	14,2	116,9%	0,5	0,6	116,4%
Feldolgozóipar összesen	1 123,4	1 123,2	99,9%	98,8	94,1	95,2%	1 251,1	1 251,1	100,0%	1 251,1	1 251,1	100,0%
Vill.energia, gáz, gőzellát, légkon	132,6	199,8	150,7%	20,1	30,3	150,9%	244,1	225,1	92,2%	9,8	9,0	92,2%
Vízellátás, szennyvízkezelés, hulladék	32,9	30,1	91,7%	5,1	4,7	91,2%	35,3	33,4	94,6%	1,4	1,3	94,6%
Építőipar	147,0	147,0	100,0%	23,0	22,9	99,7%	167,4	164,7	110,3%	6,7	7,4	110,6%
Kereskedelem	500,4	489,8	97,9%	78,8	80,1	101,6%	633,2	633,2	100,0%	633,2	633,2	100,0%
Szállítás, raktározás	111,5	125,0	112,1%	15,1	18,6	123,7%	148,1	185,7	125,4%	5,9	7,4	125,4%
Szolgáltatás és vendéglátás	16,5	16,2	98,6%	2,5	2,5	98,6%	28,3	21,7	76,8%	1,1	0,9	76,8%
Információ, kommunikáció	193,5	148,0	76,5%	24,1	22,0	91,3%	253,3	253,0	99,9%	10,1	10,1	99,9%
Pénzügyi, biztosítási tev.	630,3	453,2	71,9%	97,3	68,7	70,6%	1 097,5	490,2	44,7%	1 097,5	490,2	44,7%
Ingatlan-ügyl. gazd. szolg.	167,6	150,7	89,9%	26,3	23,3	88,6%	222,8	185,1	83,1%	8,9	7,4	83,1%
Szakmai, tud. műszaki tev.	159,1	166,8	104,9%	24,8	25,5	102,9%	195,6	206,5	105,6%	7,8	8,2	105,7%
Adminisztratív és szolg. tev.	59,7	71,3	119,5%	8,9	10,6	119,9%	76,2	90,7	119,0%	3,0	3,6	119,2%
Egyéb	62,4	70,3	112,6%	9,0	9,8	109,3%	68,1	74,7	109,7%	2,7	3,0	109,7%
Nemzetgazdaság összesen	3 409,2	2 798,6	82,1%	443,5	373,4	84,2%	4 078,9	3 356,1	82,3%	4 078,9	3 356,1	82,3%
Összesen pénzügyi, biztosítási tev. nélkül	2 770,9	2 345,1	84,6%	346,2	304,7	88,0%	3 370,3	2 875,4	85,3%	3 370,3	2 875,4	85,3%

A társasági adó fizetési kötelezettség pozitív adóalaphoz viszonyított aránya az átlagos adóterhelést mutatja, mely kismértékben, 13,01%-ról 13,34%-ra növekedett.

Eszközök és források

A kettős könyvvizetésű társaságok 124 735 milliárd Ft eszközállománnyal rendelkeztek, ez 15,6%-kal több, mint előző évben.

Az eszközökön belül a befektetett eszközök 26,8%-kal, a forgóeszközök 3,1%-kal növekedtek. Az aktív időbeli elhatárolások 30,5%-os növekedése kis súlya miatt nem befolyásolja alapvetően az összes eszköz növekedési ütemét. A befektetett eszközök erőteljesebb növekedése folytán 2008-ban a befektetett eszközök súlya 5 százalékpontos növekedés mellett meghaladta az 55%-ot.

A tárgyi eszközök, a befektetett pénzügyi eszközök és a követelések együttesen az összes eszköz 82,7%-át adják. Az eszközök közül a befektetett pénzügyi eszközök növekedési üteme a legintenzívebb, ezzel szem-

ben az értékpapírok (korábbi években dinamikus emelkedett) értéke elmaradt a bázisévítől, melyben megjelenni látszik a gazdasági válság begyűrűző hatása. A tárgyi eszközök állomány bővülésének mértéke az összes eszköz dinamikáját nem érte el.

A befektetett pénzügyi eszközök értékének 76,9%-a kötődik a pénzügyi, biztosítási ágazathoz, (2007. évben ez az arány 70,6% volt), hasonlóan az értékpapírokhoz, melynek 77,1%-os részesedése 2,7 százalékponttal meghaladta a bázisévít.

A követelések és készletek növekedési üteme elmaradt az összes eszköz növekedési ütemétől a vállalkozások könyveiben kimutatott pénzeszközök állománya közel 9%-kal elmaradt alatta maradt a 2007. évi 5 118 milliárd Ft-tól.

A források vizsgálatánál látható, hogy 2008-ban a saját tőke és az idegen tőke aránya az összes forráson belül 36-59%-os, hasonlóan 2007-hez.

A saját források 15,4%-os növekedési ütemet értek el, ami közelíti az összes forrás növekedési ütemét, míg az idegen források ettől mindössze 0,1 százalékponttal kisebb mértékben 15,3%-kal növekedtek.

Saját tőkén belül a 30,4%-os részesedésű jegyzett tőke dinamikája 16,8%-os a források dinamikája felett változott. A saját tőke átlagos 15,8%-os növekedését meghaladóan 21%-kal nőtt az eredménytartalék és 36%-kal a tőketartalék. A tárgyévi mérleg szerinti eredmény a mérleg szerinti nyereség 24%-os csökkenése és a mérleg szerinti veszteség közel 2,4-szeres

9. sz. táblázat: Eszközök alakulása 2007-2008.

Megnevezés	2007		2008		Változás 2008/2007
	milliárd Ft	megoszlás	milliárd Ft	megoszlás	
Immateriális javak	3 429	3,2%	3 233	2,6%	94,3%
Tárgyi eszközök	22 387	20,7%	24 772	19,9%	110,7%
Befektetett pénzügyi eszközök	28 666	26,6%	41 073	32,9%	143,3%
Készletek	6 861	6,4%	7 159	5,7%	104,3%
Követelések	34 766	32,2%	37 318	29,9%	107,3%
Értékpapírok	4 261	3,9%	3 492	2,8%	82,0%
Pénzeszközök	5 578	5,2%	5 118	4,1%	91,8%
Aktív időbeli elhatárolások	1 968	1,8%	2 569	2,1%	130,5%
Összesen	107 917	100%	124 735	100%	115,6%

10. sz. táblázat: Források alakulása

Megnevezés	2007		2008		Változás
	milliárd Ft	megoszlás	milliárd Ft	megoszlás	2008/2007
Saját forrás	41 180	38,2%	47 537	38,1%	115,4%
ebből: - saját tőke	38 762,0	35,9%	44 871,0	36,0%	115,8%
- céltartalék	2 418	2,2%	2 666	2,1%	110,3%
Idegen forrás	63 615	58,9%	73 338	58,8%	115,3%
ebből: - hosszú lejáratú kötelezettségek	22 026	20,4%	31 618	25,3%	143,5%
- rövid lejáratú kötelezettségek	40 559	37,6%	40 621	32,6%	100,2%
- hátrasorolt kötelezettségek	1 029	1,0%	1 099	0,9%	106,7%
Passzív időbeli elhatárolások	3 122	2,9%	3 860	3,1%	123,6%
Összesen	107 917	100%	124 735	100%	115,6%

növekedésének hatására a 2007. évi eredmény mind-össze 16%-át érte el.

A jegyzett tőke 13 754 milliárd Ft-os állománya közel 60%-ban külföldi tulajdonban van. A belföldi társaságoknak 21,4%-os, a belföldi magánszemélyeknek 9,1%-os tulajdonrésze van. Az állami és önkormányzati tulajdon 2007. évhez képest kismértékben csökkent, így 2008. évben az önkormányzatok jegyzett tőkén be-

dett. A külföldi tőke 57%-a ezt az ágazatot érinti, míg 2007-ben ez az arány 44% volt. A feldolgozóiparban jelenlévő jegyzett tőke dinamikája minimális, ami részesedésének csökkenését eredményezte. 2008. évben a nemzetgazdasági jegyzett tőke 13,1%, 2007. évben 15%-a a feldolgozóipar forrásai között jelent meg. A feldolgozóipar jegyzett tőkéjének 67,4%-a külföldi tulajdonban van.

BALÁZSNÉ FÖLDI ERIKA

lülí részesedése 3,5%-ra, az állami tulajdon 4,9%-ra mérséklődött.

Ágazati szinten a legmagasabb jegyzett tőke a pénzügyi, biztosítási ágazatban van 2008-ban 37%-os részesedése ez elmúlt évhez képest közel 10 százalékponttal emelke-